

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
יבגני סובה
אביגדור ליברמן
עודד פורר
שרון ניר
יוליה מלינובסקי
חמד עמאר

פ/25/2837

הצעת חוק חינוך ממלכתי (תיקון – לימוד מורשת יהודי ברית המועצות לשעבר), התשפ"ג–2023

תיקון סעיף 2 .1 בחוק חינוך ממלכתי, התשי"ג–1953¹, בסעיף 2(א), אחרי פסקה (13) יבוא :
"14) ללמד את תולדות יהדות ברית המועצות לשעבר מאז השואה ומלחמת העולם השנייה, מורשת לוחמיה היהודים שנלחמו בצבאות בעלות הברית נגד גרמניה הנאצית, לרבות המאבק למען עלייתם ארצה, וכן על תרומת יהודי ברית המועצות לשעבר למורשת המדינה וחוסנה בתחומים שונים."

דברי הסבר

חוק החינוך הממלכתי יוצר קווי מתאר וקובע את המטרות העומדות בפני מערכת החינוך בישראל בבואה לבנות את המתווה הראוי לתלמידי ישראל. סעיף 2 מונה את המטרות אשר מדינת ישראל שמה לנגד עיניה כראויות ומשמעותיות להנחלה עבור דור ההמשך.

בתוכנית הלימודים הקיימת ישנה התייחסות לנושאים רבים אשר תרמו להיסטוריה העולמית בכלל והישראלית בפרט. הצעת חוק זו נועדה להאיר תחום נוסף אשר ראוי שיהפוך לנושא בתכנית הלימודים בחינוך הממלכתי.

העולים מברית המועצות לשעבר מהווים כיום כ-13% מהאוכלוסייה בישראל. מאז כינונה של התנועה הציונית והקמתה של מדינת ישראל, עלו ארצה כמיליון וחמש מאות אלף עולות ועולים ממדינות המהוות היום את המרחב הבתר-סובייטי, חלקם היוו דמויות מפתח בבניית המדינה עוד בטרם הקמתה ופעלו למענה בתחומים שונים ובכך הפכו להיות חלק ממורשת ישראל ועברה.

בתקופת השואה היוו יהודי ברית-המועצות מעל 40% מכלל קורבנותיה וכשליש מכלל היהודים

¹ ס"ח התשי"ג, עמ' 137.

שלחמו בצבאות בעלות הברית. נוסף על כך, היו היהודים לאחד היעדים העיקריים להתנכלות מצד המשטר הקומוניסטי שבמשך עשרות שנים ניסה לשלול את זהותם היהודית ולנתק את זיקתם למכלול היהודי הלאומי. מנגד, פעלה מדינת ישראל, בגבורה ובמסירות, בדרכים נסתרות ובגלוי והצליחה ליזום מאבק חובק עולם, שלא היה כדוגמתו בהיסטוריה היהודית, אשר הוביל לפתיחת השערים ולעליית יהודים אלה לישראל. כל אלה אינם מקבלים כיום סקירה מספקת.

הצעת חוק זו נועדה להאיר את החלק המשמעותי הזה בהיסטוריה של העם היהודי בכלל ומדינת ישראל בפרט.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה של שולחן הכנסת העשרים וארבע על ידי חברת הכנסת אלינה ברדץ' יאלוב וקבוצת חברי הכנסת (פ/24/2573).

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ז באדר התשפ"ג (20.03.2023)